

Горнай улуунун Бэрдьигэстээх гимназията

Поэзия - олох тыына...

Варвара Потапова – саха
маннайгы поэтессата

Презентацияны торумнаата: Горнай улуунун Бэрдьигэстээх
гимназиятын саха литературатыгар учуутала

Мария Ивановна Ноева.

Бэрдьигэстээх

Поэзия - олох тыына

- Саха дьахтара күүстээх иэйиитин аһаҕастык этэр дьобура норуот ырыаларыгар, туойсууларга үгүстүк көстөр эбит.

М.Андросова-Ионова,
Олоцхоьут, норуот
ырыаьыта-тойуксута.

Вера Давыдова
(1925-1927 сс. Хобьон
Суруйа сылдыбыт.

Сардаана – Е.Местникова
(псевдоним)
1941-1945 сс.
«Кыым» хаьыат.

Варвара Потапова-
саха бастакы
поэтессата.

Варвара Николаевна Потапова – саха маннайгы поэтессата.

- 1946 сыллаахха ыам ыйын 13 кунугэр
Ньурбаҕа Сүлэ нэбилиэгэр Үнкүүлүүр
алааска төрөөбүтэ.

Поэтесса олоѳун кэрдийс кэмнэрэ

- 1952 с. – оскуолаѳа үөрэнэ киирбитэ.
- 1966 с. – Ньурба 1-гы №-дээх орто оскуолатын бүтэрбитэ.
- 1971 сыллаахха СГУ-ну саха салаатын үөрэнэн бүтэрбитэ.
- 1977 сыллаахха соһумардык олохтон барбыта.

БЭЧЭЭТТЭММИТ КИНИГЭЛЭРЭ

- «Күннээх халлаан» - 1972 сүл.
- «Үчүгэйиэн бу сиргэ» - 1989 сүл.

Поэтесса айар улэтигэр бэлиэтээ-
һиннэр:

1) Варвара Окорокова «Этигэн су-
рэх айманар тойуга». 2002 с. Дь..

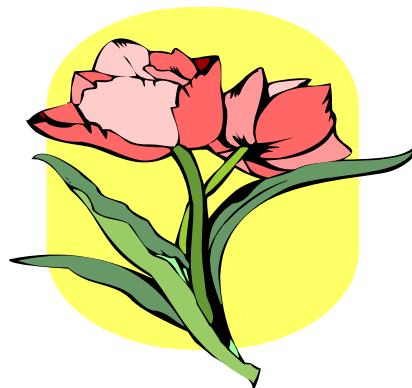
Поэтесса оџо сааһа

*Мин да оџо эгим,-
Мин да билбитим-
Аџа, ийэ тапталын
Атаахтатар аналын.*

*Ол да сотору суох буолбута
Сир ийэ хоонньугар уктубута.*

Маннайгы кинигэтэ күн сирин
көрөн үөрбүтэ-көппүтэ:

*Билбэт уолан киним,
Көрө түһээт, мичээрдиир,
«Күннээх халлаан» иһин
Сибэккини бэлэхтиир.*

Олох хабыс хараба...

- Үөрэбин бүтэрээт республика хаьяттарыгар үлэлээбитэ. Олобун кэлинни сылларыгар үксүгэр үлэтэ суох үтүөх-батаах сылдыбыта. Тус олобор, тапталыгар эмиэ табыллыбат курдуга:

*Арай биирдэ өйдөөбүтүм –
Суох эбит мин көрдөөбүтүм –
Уоттаах таптал сөбүрүйэр,
Кураанах мастыы күлүбүрээт,
Добор күүһэ үлтүрүйэр,
Эппит тылын эбурийээт.*

Кини саха поэзиятын Кутурбан Куота:

*Курус санаа генийэ,
Кутурбан Куо, сүт кэбэлийэ!
Салбабын мин эйигиттэн,
Сангарбат буола илистэн...*

«Курус», «кутурбан», «санныыар»
санаалар – поэтесса арахсыспат
аргыстара.

**«Мин куруук туохтан эрэ туоххаһыйабын,
тугу эрэ сиппэппин көрдүүргэ
дылыбын»:**

Тугу эрэ суохтуур курдукпун.

Тугу? Бэйэм да билбэппин.

Арай хаһан эрэ булбуппун

Сүтэрбиттии тэһийбэппин.

Тулам туох эрэ дьиктитин

Тумна сылдьарым дуу,

Эбэтэр, туох эрэ сибикигин

Сүрэбим таайара дуу?

**Поэт үлэһит норуот туһугар ыллыан-
туойуон баҕарар, аналын онно көрөр:**

Итэ5эйэбин –

Сырдык санаа батаспынан

Дьоло суохтары харыстаһыахпын,

Таптыыр сахам тылынан

Тааһырбыт сүрэ5и сымнатыйахпын.

**(Дьинг талаан норуокка сулууспалыйахтаах
бар дьонно ананыахтаах).**

Бэйэтин үрдүк аналыгар итэбэйэр:

*Тоҕо эрэ мин төрөөбүтүм
Тон буорга турар балаҕанна,
Тоҕо эрэ ымсыыран кэлбитим
Тыйыс дьыбардаах халлаанна...*

Кини поэзиятын сүрүн санаалара –
Көңүлгө дьулуһуу уонна Кырдьыгы
булуу:

*Манчаары, Манчаары,
Тобо мин мунчаара,
Истэбин эн ааккын,
Сиргэ көстөн ааспыккын...*

Олобу мунгура суох таптыыра....:

*Үчүгэйиэн бу Сиргэ
Үөрэ-көтө сылдьар.
Үгүс дьоннуун сэргэ
Олох дьолун сырсар!*

Поэтесса туһунан курус санаалар:

*Хаһынга ылларбыт
Хахыйах буолан
Харааста хааллын дии...
Саһархай сэбирдэх
Санаабын ыһан...*

Н. Михалева – Сайа.

Киниэхэ «күөх» өнг – дьол, уоскулан
бэлиэтэ....:

Өнгө суох борон таһаабар

Күөххэ тапталы дьон көрүөхтэрэ...

(Поэзиятын бар дьоно ылыныабын өтө көрбүт...).

Мин ханнык уоскулангы көрдүүрбүн,

Мин ханнык күөххэ тардыһарбын

Билиэ суоҕа хайа да өтө көрөөччү,

Билиэ суоҕа ханнык да дирини өнгөйөөччү.

(Олох таабырына таайтарыллан этиллибиккэ дылы...).